

ילדים לאחר המלחמה

ילדים לאחר המלחמה

מתוך כ- 1,200,000 ילדים יהודים שהיו באירופה לפני המלחמה נותרו בחיים כ- 150,000 בלבד.

אלפי ילדים נותרו יתומים, ללא קרובים.

במלחמה ולאחריה הילדים חיו בפחד מתמיד תוך התמודדות עם בדידות ורעב, קור ומחלות.

מרבית הילדים כמעט שלא קבלו חינוך ולא זכו להגנה וטיפול של מבוגר מזה שנים.

חלק מהילדים עברו את ילדותם בגטאות או במחנות ריכוז, חלקם הוסתרו בתנאים מאד קשים באסמים, בורות ומקומות מסתור אחרים, חלקם שהו במנזרים בשמות בדויים או נמסרו למשפחות נוצריות עד יעבור זעם.

היו ילדים שעברו את המלחמה כלוחמים לצד פרטיזנים או חיילים.

"אָמא, כָּבֶר מֵתָר לְבָכוֹת?"

זאלה היילדע אחרֵי צאָה מן המחבוא
גם השחרור (אבא קובנר).

פון ילדע, פון ידים דקות.
פון עכשו כָּבֶר מֵתָר לְבָכוֹת.
פון מלאך קטוף ריסים ושער,
פון עכשו כָּבֶר מֵתָר. כָּבֶר מֵתָר.
כָּבֶר הלילה רוגע וצח,
כָּבֶר הדוד יוזף קרמר הלך,
כָּבֶר הרדיו ספר ומנה
מה עשו לך, כבשה מענה.
ציתנית ומשפלת היית
ובאפל בכה לא בכית
ואפלו (פן און תשמעו!)
את שניך צמחת בדממה
ועל-כל, ועל-כל, ועל-כל
כָּבֶר הוכן, קטנתי, פרוטוקול
וסדר והדק בסכות –
ועכשו כָּבֶר מֵתָר לְבָכוֹת.

על מטת הסכות בנזית
קומי בכי, ונרנח ביט.

בכי בקול, כי מתר, אור-נפשי,
כי חפשי העולם, כי חפשי!
כי על ארץ רבה וגדולה
לא תפריע לך שום ממשלה.
שום פרמיר או מיניסטר עם תיק
לא יצעק: את הבכי להפסיק!

ולכן קבל עם ועדה
צעקי נא בדמע: תודה!
צעקי נא תודה לדודים
בעד כל, בעד כל הילדים!
וארבע חריות האדם
תשתחוונה אליך דומם,
והגד: לפי כל החקות
היא קבלה את החפש לְבָכוֹת.

הירח מביט בך צלול.
השומרים נצבים על הנבול.
אם מגדר התיל תצאי,
ירדפוך הצבא והצי.
אבל את, – את בכתנת-הבד,
בלב-לילה יוצאת לְבָדָד,
והולכת על גיר ויערות,
וחומות לפניך כורעות,
על גבך הנזיר מרחמים –
צ'ורר הגוינט הנתן ליתומים.

ובידך הקטנה פת-קבר
אשר אתרא נתנה לְמָחָר.
על שדה ונהרות ויערים
את הולכת בנתיב גבורים
וקרועה כמתנתך לסכות
אך תולדות האמה נכתבות

את תניעי בליל-סערה, –
אך תניעי! חי רם וגורא!
החקים הקמים לנגדך
יקרעו כקרעי כמתנתך!
נערים נחשים כאגרוף
ישאוך בחיקם אל החוף
וידך עלי צוארם
מול שבעים פך למנטים וים
ובעיניך האשר יחג
והחק ינצח את החק,
וכוכב מגבוה יעיד
איך קרעת את הים בשנית.
ובין אש לבין גל נערים
יעמדו כמכי-סגורים
להביט איך ברטט אישון
מנצנץ בך הטחוק הראשון.

נתן אלתרמן